

การพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุ อันควรสงสัยบอบสถำบันการเงินเพื่อป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินในคดียาเสพติด*

The Inspection System Development for Detecting Suspicious Transaction of Financial Institution to Prevent Money Laundering in Narcotic case

วีรธัช ดังคะพิภพ*

Weeratach Tangkapipop

นภภััสสร สอนคม*

Noppatsorn Sornkom

พงษ์ศักดิ์ นาคศรีจันทร์, และคนอื่น ๆ

Pongsak Naksrichan, and other

* บทความนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม (crime prevention) รุ่นที่ 3 (พฤศจิกายน 2562 – มกราคม 2563) สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ได้รับรางวัล “กลุ่มถอดบทเรียนดีเด่น” ภายใต้หลักสูตรนี้ โดยบทความมีประเด็นที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดที่เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงยุติธรรมในช่วงเวลานี้ บทความจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มยุทธวิธี ประกอบด้วย พันตำรวจตรี วีรธัช ดังคะพิภพ สารวัตร (สอบสวน) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, นางสาวนภภััสสร สอนคม นักสืบสวนสอบสวนชำนาญการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, นายพงษ์ศักดิ์ นาคศรีจันทร์ นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, นายจิรพงศ์ วาหวงศ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, นายเนติวุฒิ วุฒิ และ นางสาวอนิตา บัวหลวง พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, นายธนกร แสงทอง นักการข่าวชำนาญการ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ, นางสาวอนิตา สิงห์เยี่ยม พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ กรมคุมประพฤติ, นางสาวศรินันท์ ว่องวิทย์การ นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และนางวรณันท์ ลิขิตวรณันท์ เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโสระดับสูง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

This article is written by “Phuttharaksa Team” for a part of the Crime Prevention training programme (Class 3; Nov 2019 - Jan 2020) that operated by Office of Justice Affairs, Ministry of Justice. By this article, the team also archived “the Best Lesson Learned Team Award” from the Programme Committee by highlighting on Drugs issues in the Criminal Justice System of Thailand. These issues are also the current main policy of the Ministry of Justice. The members of the team are; Police Major Weeratach Tangkapipop (Inspector (Inquiry); Royal Thai Police), Ms. Noppatsorn Sornkom (Investigator, Professional Level; Anti Money-Laundering Office), Mr. Pongsak Naksrichan (Social Worker, Professional Level; Department of Social Development and Welfare), Mr. Jirapong Wangwong (Plan and Policy Analyst, Professional Level; Office of the Narcotics Control Board), Mr. Natiwut Wuthi and Ms. Thanita Bualuang (Special Case Inquiry Official, Professional Level; Department of Special Investigation), Mr. Thanagorn Sangthong (Intelligence Agency Officer, Professional Level; National Intelligence Agency), Ms. Manita Singeiam (Probation Officer, Professional Level; Department of Probation), Ms. Sirinan Wongwigkam (Forensic Scientist, Professional Level; Central Institute of Forensic Science) and Ms. Woranan Likitworanit (Investigator, Senior Professional Level; Office of the Ombudsman Thailand).

Received: April 25, 2020 Revised: April 26, 2020 Accepted: April 26, 2020

■ บทคัดย่อ

ปัญหาการฟอกเงินจากการค้ายาเสพติดเป็นบ่อนทำลายเสถียรภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ พบว่าการฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์เป็นรูปแบบการฟอกเงินที่พบมากที่สุด โดยผู้ค้ายาเสพติดจะใช้วิธีการฟอกเงินผ่านธุรกรรมทางการเงินที่มีมูลค่าไม่เกินกว่าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกตรวจพบว่ามี การฟอกเงิน อีกทั้งสถาบันการเงินไม่สามารถตรวจพบ “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงทำให้มีเงินที่ซุกฟอกจากการค้ายาเสพติดเล็ดลอดผ่านสถาบันการเงินมากกว่าที่ควรจะเป็นอย่างมาก จึงควรให้มีการศึกษาวิเคราะห์ร่างบทบัญญัติหรือข้อกำหนดถึงหลักเกณฑ์ลักษณะธุรกรรมทางการเงินที่ได้จากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผ่านสถาบันการเงินให้เป็นบทเฉพาะในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีลักษณะเป็นการฟอกเงินในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความรัดกุมยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด โดยเห็นควรให้ศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติเรื่อง “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวจนสามารถผลักดันให้มีการบัญญัติบทเฉพาะนี้ได้ต่อไป

คำสำคัญ: ฟอกเงิน, ยาเสพติด, สถาบันการเงิน, ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย

■ Abstract

The problem of money laundering from drug trafficking is undermining national economic and social stability. It is found that money laundering through financial institutions in the type of commercial bank is the most common form of money laundering. Drug traffickers usually launder the money through financial transactions with a value not exceeding the criteria prescribed by law that requires financial institutions to report to the Anti-Money Laundering Office (AMLO) to avoid being found laundered money. While financial institution's inspections are not able to effectively detect “Suspicious Transaction” for reporting to the AMLO. Causing the money laundered from drug trafficking escaped through financial institutions very much more than it should be. Therefore, there should be an analysis study of the draft provisions or regulations on the feature transactions of money laundering from drug trafficking through financial institutions as a specific chapter in the anti-money laundering law for more concisely inspecting measures of money laundering from drug trafficking to increase the effectiveness in the prevention and suppression of money laundering from drug trafficking. With an opinion that should study the provisions on the “Specific Transaction” of the Revenue Code as part of this analysis study until being able to push forward this specific chapter to be law.

Keywords: money laundering, drugs and narcotics, financial institution, Suspicious Transaction

■ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม และสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน เริ่มจากการเสียสุขภาพและทำให้เกิดภาวะว่างงานของตัวผู้ติดยาเสพติด ต่อเนื่องไปถึงการขาดรายได้ในครัวเรือนของผู้เสพ ภาควิชาการและเกษตรกรรม สูญเสียคนที่จะสามารถมาเป็นแรงงานในการขับเคลื่อนกิจการและระบบเศรษฐกิจ และเมื่อผู้ติดยาเสพติดต้องการเงินในการซื้อขายยาเสพติดมาเสพแต่ไม่มีงานทำขาดรายได้ก็หันมาค้ายาเสพติดยิ่งทำให้ยาเสพติดระบาดในชุมชน เกิดการลักขโมยชิงปล้นหรือเกิดการทำร้ายคนในชุมชนจากอาการข้างเคียงของผู้ติดยาเสพติด วนเป็นวัฏจักรอาชญากรรมในชุมชนที่เกิดขึ้นทุกภูมิภาค ทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามจัดการกับปัญหานี้อย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เห็นได้จากรายงานสถิติผู้ถูกคุมขังของกรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563 ที่พบว่า มีผู้ถูกคุมขังจากทุกประเภทคดีรวมกัน จำนวน 367,993 คน แต่มีผู้ถูกคุมขังเฉพาะในคดียาเสพติด จำนวน 292,038 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.35 ของจำนวนผู้ถูกคุมขังที่มีอยู่ทั้งหมด (กรมราชทัณฑ์, 2563) จึงสามารถกล่าวได้ว่า ปัญหายาเสพติดเป็นอีกสาเหตุหนึ่ง

ของปัญหาภาวะ “ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ” (prison overcrowding) ทำให้เรือนจำมีความแออัดแทบไม่มีที่ว่างเหลือให้นักโทษรายใหม่อีกด้วย

ทั้งนี้ จากข้อมูลผลการดำเนินงานปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายในปี พ.ศ. 2561 พบว่าสามารถจับกุมคดียาเสพติดได้จำนวน 298,975 คดี ผู้ต้องหาจำนวน 322,294 ราย อีกทั้งยังสามารถยึดและอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติดจำนวน 2,009 คดี มูลค่าทรัพย์สิน 1,105.80 ล้านบาท สามารถปราบปรามเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ เครือข่ายนักค้ายาเสพติดและผู้มีอิทธิพลได้จำนวน 18 เครือข่าย ผู้ต้องหาจำนวน 64 ราย ของกลางยาบ้าจำนวน 1,972,186 เม็ด ยาไอซ์น้ำหนัก 189 กิโลกรัม และยึดอายัดทรัพย์สินรวมมูลค่า 265 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2561) ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของปัญหายาเสพติดที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม และชี้ให้เห็นถึงระดับประสิทธิผลของการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในคดียาเสพติดด้วยมาตรการกลไกในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินที่ผ่านสถาบันการเงินที่ซื้อขายในปัจจุบัน แม้จะเป็นความจริงที่ไม่สามารถมีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใดที่จะสามารถยับยั้งป้องกันการกระทำความผิดได้ได้อย่างสมบูรณ์แบบแต่ก็ปรากฏข้อเท็จจริงจากข้อมูลข้างต้นเช่นกันที่สะท้อนว่ายังมีช่องโหว่จากกลไกหลักเกณฑ์การตรวจสอบในปัจจุบันที่ยังมีธุรกรรมทางการเงินของผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดที่สามารถเล็ดลอดการตรวจสอบการฟอกเงินมากเกินไปกว่าที่ควรจะเป็น จึงควรจะมีการบัญญัติหลักเกณฑ์การตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จำเพาะในคดียาเสพติดให้เป็นบทเฉพาะ เพื่อลดช่องโหว่นี้ ตามที่บทความนี้กำลังจะนำเสนอแนวคิดนี้ในรายละเอียดต่อไป

■ วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อเสนอแนวคิดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ร่างบทบัญญัติหรือข้อกำหนดถึงหลักเกณฑ์ลักษณะธุรกรรมทางการเงินที่ได้จากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผ่านสถาบันการเงินให้เป็นบทเฉพาะในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด โดยให้ศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติเรื่อง “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวจนสามารถผลักดันให้มีการบัญญัติบทเฉพาะนี้ได้ต่อไป

■ สภาพปัญหาและปัจจัยสาเหตุ

ด้วยเป้าหมายสำคัญหรือแรงจูงใจของผู้กระทำความผิดคดียาเสพติด คือ การที่จะได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินที่ได้จากการผลิตหรือนำเข้า ส่งออก ลำเลียง จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดที่มีผลตอบแทนสูง ลงทุนน้อย ได้ผลไว กำไรมหาศาล มาเป็นของตน และใครก็สามารถทำได้ แม้เป็นบุคคลที่มีฐานะยากจน การศึกษาไม่สูง หรือไม่มีงานทำก็ตาม ไม่ว่าจะทำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อสร้างความมั่งคั่งร่ำรวย หรือเพื่อใช้เป็นทุนสำหรับขยายเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมของตนให้กว้างขวางและเข้มแข็ง

ยิ่งขึ้น จนบางรายสามารถขยับฐานะตัวเองมาเป็นนักการเมืองหรือผู้มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่นหรือในระดับประเทศ ซึ่งเมื่อสามารถขยับฐานะได้ถึงระดับนี้แล้วหากถูกดำเนินคดีก็จะมีโอกาสรอดพ้นจากการได้รับโทษตามกฎหมายมากขึ้นจากการที่ตนมีกำลังทรัพย์มากพอที่จะเสนอให้สินบนต่อเจ้าหน้าที่รัฐ หรือมีอิทธิพลมากพอต่อการเข้าควบคุมและจำกัดความอิสระในการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่รัฐ กลายเป็นเชื้อโรคร้ายในสังคมที่ดื้อยาต่อการถูกบังคับใช้กฎหมายมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยผู้กระทำผิดจะทำการปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดดังกล่าว หรือที่เรียกว่า “ฟอกเงิน” เพื่อกลบเกลื่อนร่องรอยเส้นทางหรือแหล่งที่มาของเงินที่ฟอกที่มาจากการค้ายาเสพติดหรือกระทำความผิดมูลฐานอื่น และหลบเลี่ยงกลไกการตรวจสอบของภาครัฐไม่ให้ตรวจพบเงินที่ฟอก เป็นกระบวนการที่ทำให้เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดกฎหมาย หรือที่เรียกว่า “เงินสกปรก” ดูเหมือนเป็น “เงินสะอาด” ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซื้อกรรมธรรม์ประกันภัย การลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ดิจิทัลรวมไปถึงการแปรสภาพให้อยู่ในรูปของทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง (เช่น รถยนต์ อัญมณี ทองคำ พระเครื่อง วัตถุโบราณ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น) และผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินบางรายยังอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการทำธุรกรรมทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของธนาคารดิจิทัล (digital banking) การจ่ายเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) และเงินเสมือน (cryptocurrency) แต่วิธีการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดที่

พบมากที่สุด คือ การนำเงินที่จะฝากผ่านทางสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์ ทำให้ยากต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่เพื่อทำการยึดอายัด เมื่อเงินสกรปรกผ่านการฝากตามวิธีการต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว ก็จะถูกส่งต่อไปถึงเจ้าของเงินสกรปรกที่แท้จริงให้ดูเหมือนว่าได้เงินมาโดยชอบด้วยกฎหมายสามารถนำมาใช้จ่ายได้ตามปกติ

การฝากเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดผ่านสถาบันการเงินประเภทธนาคารพาณิชย์ทำได้โดยการเริ่มฝากเงิน หรือรับโอนเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดนำเข้าบัญชีธนาคารของผู้ค้ายาเสพติด หรือของผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้ค้ายาเสพติด (เช่น สามภรรยา ลูกพี่ลูกน้อง คนรู้จัก ลูกจ้าง เป็นต้น) หรือของบุคคลอื่นที่ไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด โดยการจ่ายค่าตอบแทนบุคคลดังกล่าวให้เปิดบัญชี หรือที่เรียกว่า “บัญชีม้า” แล้วจึงทำการโอนต่อไปผ่านหลายบัญชีธนาคารอีกหลายทอด และมักจะมีช่วงทอดที่ ขาดตอนไปจากระบบสถาบันการเงิน จากกรณีที่มีการถอนเงินออกจากบัญชีธนาคารมาถือเป็นเงินสด แล้วนำเงินสดจำนวนดังกล่าวกลับไปฝากเข้ายังบัญชีธนาคารของผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้ค้ายาเสพติด หรือของผู้ค้ายาเสพติดในขบวนการรายอื่น หรือของบัญชีม้า หรือของผู้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเจ้าของเงินสกรปรกที่แท้จริง หรือนำเงินสดจำนวนดังกล่าวไปเปลี่ยนสภาพทรัพย์สิน เช่น ไปซื้อทองคำ โฉนดที่ดิน รถยนต์ เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงการฝากเงินทอดต่อไปจากในสารบบข้อมูลของสถาบันการเงินอีกได้ หรืออาจตรวจสอบได้ยากแต่โดยต้องมีข้อมูลการสืบสวนอื่น ๆ

ประกอบด้วย และจะมีการโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินอีกหลายทอดจนกว่าจะมั่นใจว่าจะไม่สามารถถูกเจ้าหน้าที่รัฐตรวจสอบพบว่ามี การฝากเงิน หรือใครคือเจ้าของเงินสกรปรกที่แท้จริง แล้วจึงจะทำการส่งเงินสกรปรกไปถึงเจ้าของเงินสกรปรกที่แท้จริง ซึ่งจำนวนเงินที่โอนในแต่ละทอดและแต่ละทุกช่วงทอดในขณะที่เงินที่ฝากนั้นอยู่ในระบบสถาบันการเงินก่อนที่เงินสกรปรกถึงมือเจ้าของเงินสกรปรกที่แท้จริงนั้นจะมีจำนวนเงินที่โอนแต่ละครั้ง จำนวนครั้งที่โอนต่อหนึ่งช่วงเวลา และผลรวมของเงินที่โอนต่อหนึ่งช่วงเวลา ที่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) และหากยังมีการโอนหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินหลายทอด ก็จะทำให้สืบสาวไปถึงต้นสายการฟอกเงิน (ผู้ทำการค้ายาเสพติดที่ได้เงินจากการค้ายาเสพติดแล้ว นำเงินเข้าบัญชีธนาคาร) หรือปลายสายการฟอกเงิน (ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ในระดับสังการ และอาจเป็นนายทุนค้ายาเสพติดที่ได้รับเงินจากเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดของตน) ได้ยาก ก็จะเป็นประโยชน์ต่อผู้กระทำความผิดที่สามารถถูกดำเนินคดีทั้งในคดียาเสพติดและคดีฟอกเงินจากการที่มีโอกาสหลุดรอดจากการถูกตรวจสอบพบธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ยิ่งสามารถเพิ่มข้อแตกต่างในการต่อสู้คดีอาญา ตลอดจนยังสามารถสรรหาหรือปรุงแต่งเหตุผลมาชี้แจงที่มาของทรัพย์สินที่ถูกตรวจยึดต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) ได้มากขึ้นอีกด้วย

ด้วยเทคโนโลยียุคปัจจุบันที่สามารถทำธุรกรรมทางการเงินผ่านแอปพลิเคชันธนาคารออนไลน์ (internet banking) ในโทรศัพท์มือถือซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็วทันที ทุกที่ ทุกเวลา ทุกวัย ทุกฐานะอาชีพ แม้มีฐานะยากจน การศึกษาไม่สูงหรือไม่มีงานทำก็สามารถทำได้ ทำให้การได้รับเงินจากการค้าขายเสฟติดและการฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินสามารถทำได้สะดวก รวดเร็วและแพร่หลายเป็นวงกว้าง และมีปริมาณจำนวนครั้งการฟอกเงิน ทั้งจากเงินที่ได้จากการค้าขายเสฟติดและในความผิดมูลฐานอื่นที่มากยิ่งขึ้น และธุรกรรมที่เป็นการฟอกเงินเหล่านี้มักมีมูลค่าต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงาน ปปง. ประกอบกับทางสถาบันการเงินต่าง ๆ ยังมีความชำนาญในการใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบพบว่าธุรกรรมใดในฐานข้อมูลของตนเป็น “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ที่ต้องสงสัยว่าเป็นการฟอกเงินที่ได้มาจากความผิดต่าง ๆ ดังกล่าว ที่จะรายงานต่อสำนักงาน ปปง. ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้มีเงินซุกฟอกที่สามารถไปสืบลายทางที่เป็นเจ้าของเงินสกปรกที่แท้จริงผ่านระบบธนาคารพาณิชย์เป็นเงินจำนวนมาก และมีผู้ฟอกเงินในคดียาเสฟติดและคดีอื่น ๆ รอดพ้นจากการถูกตรวจพบเงินที่ฟอกและรอดพ้นจากการถูกดำเนินคดีเป็นจำนวนมาก จึงมีการฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลต่อเนื่องให้สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสฟติดจำนวนผู้ค้ายาเสฟติด รวมถึงมูลค่าจำนวนเงินที่หมุนเวียนจากการค้ายาเสฟติดทวีเพิ่มมากยิ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐไม่สามารถดำเนินการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการค้ายาเสฟติดได้เท่าที่ควรจะเป็น

ในรายผู้กระทำความผิดที่มีความชำนาญในการฟอกเงินมักจะมีฐานะทางการเงินที่ร่ำรวยมั่งคั่งและมีธุรกิจที่ถูกกฎหมายบางธุรกิจที่ใช้แสดงตัวตนต่อสังคมว่าเป็นสุจริตชน และเพื่อใช้แสดงที่มารายได้ต่อ การตรวจสอบภาครัฐจึงมักจะทำการฟอกเงินที่ได้จากในหลายความผิดมูลฐานที่ก่อขึ้นในเครือข่ายของตนในช่วงเวลาเดียวกัน โดยผู้กระทำความผิดบางรายที่ทำการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสฟติด ในขณะที่เดียวกันก็อาจทำการฟอกเงินจากความผิดในความผิดมูลฐานอื่นอีกด้วย เช่น คดีแบร์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่ คดีนำเข้าและจำหน่ายรถหรูที่มีการทำธุรกรรมอำพรางเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี คดีค้าไม้เถื่อน คดีค้าอาวุธเถื่อน คดี คำนวนุชย์ คดีธุรกิจการพนัน รวมทั้งเงินที่ได้จากการทุจริตคอร์รัปชัน ที่พบว่ามักจะมีการฟอกเงินอีกด้วย และบางครั้งผู้กระทำความผิดที่มีความชำนาญในการฟอกเงินเหล่านี้ก็ร่วมมือกันเองในการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลบริษัทห้างร้านในธุรกิจของตนหรือของตัวแทนของตน ในการออกไปเสรีจรับรองอันเป็นเท็จเป็นค่าขนส่งหรือค่าซื้อขายสินค้าให้ระหว่างกัน ลักษณะนิติกรรมอำพรางที่ไม่มีการซื้อขายหรือส่งมอบสินค้ากันจริงเพื่อใช้เป็นหลักฐานลวงการตรวจสอบว่าเงินที่ฟอกนั้นไม่ใช่เงินสกปรกมีที่มาที่ไปและได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ตรวจสอบได้ยากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าการฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญาในชั้นทุติยภูมิที่สืบเนื่องมาจากความผิดเกี่ยวกับยาเสฟติดหรือความผิดมูลฐานอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินที่เป็นความผิดชั้นปฐมภูมิ การฟอกเงินมักพบในอาชญากรรมที่ร้ายแรงกระทำโดยองค์กร

อาชญากรรม (organized crime) เป็นอาชญากรรม คอปกขาว (white-collar crime) และอาจเป็น อาชญากรรมข้ามชาติ (transnational crime) อีกด้วย ทำให้ยากต่อการป้องกันและปราบปราม

กลไกการตรวจสอบความผิดฐานฟอกเงิน ของประเทศไทยมีสำนักงาน ปปง. เป็นหน่วยงาน หลักในการบังคับใช้กฎหมาย กำกับและดูแล สถาบันการเงินให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกทั้ง ยังมีอำนาจหน้าที่ในการวางหลักเกณฑ์และ ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้อง กับการฟอกเงิน เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหว ในธุรกรรมทางการเงินของบุคคลที่เชื่อหรือ มีเหตุอันควรสงสัยมากพอที่จะเชื่อได้ว่าเป็น อาชญากรอันจะนำไปสู่การสืบสวนสอบสวน ยึดและอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิดตามกฎหมายได้ในที่สุด โดยจะมีวิธีการ ตรวจสอบเส้นทางการทำธุรกรรมทางการเงิน ของผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินได้หลายวิธี ทั้งจากการได้รับรายงานการสืบสวนหรือ รายงานการสอบสวนคดีอาญาจากหน่วยบังคับ ใช้กฎหมาย หรือได้รับรายงานธุรกรรมจาก สถาบันการเงิน ตลอดจนเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ สำนักงาน ปปง. ตรวจพบเองว่ามีการกระทำ ความผิดตามความผิดมูลฐานกฎหมายฟอกเงิน

ในกรณีที่สำนักงาน ปปง. ได้รับรายงาน ธุรกรรมจากสถาบันการเงิน มีทั้งการรายงาน ธุรกรรมที่สถาบันการเงินไม่ต้องใช้ดุลยพินิจ และต้องใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบเพื่อ รายงานธุรกรรม กล่าวคือ กรณีที่ไม่ต้องใช้ ดุลยพินิจ คือ ประเภทการรายงานธุรกรรมเงินสด และรายงานธุรกรรมทรัพย์สิน เนื่องจากมี กฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอน

ในธุรกรรมที่ต้องรายงานไว้อยู่แล้ว กล่าวคือ มีกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่า ทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงิน ต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2559 ซึ่งอาศัยอำนาจ ตามความในมาตรา 4 วรรคหนึ่ง และมาตรา 13 (1) และ มาตรา 13 (2) แห่ง พ.ร.บ.ป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนว่า ให้รายงานเฉพาะ ธุรกรรมที่ใช้เงินสดมีจำนวนตั้งแต่สองล้านบาท ขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เป็นการโอนเงินหรือ ชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งรวมถึงธุรกรรม ที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ เมื่อมีจำนวนเงินสด ตั้งแต่หนึ่งแสนบาทขึ้นไป หรือธุรกรรมเกี่ยวกับ ทรัพย์สินที่มีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป เว้นแต่ธุรกรรมที่เกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์ที่เป็น การโอนเงินหรือชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้รายงานเมื่อมีมูลค่าทรัพย์สินตั้งแต่เจ็ดแสน บาทขึ้นไป ส่วนกรณีที่ต้องใช้ดุลยพินิจ คือ ประเภท การรายงานธุรกรรมในเหตุอันควรที่ต้องสงสัย ซึ่งแม้ว่ากฎหมายจะได้ให้นิยามความหมาย ของคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ไว้ ตาม มาตรา 3 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 ซึ่งได้ให้นิยามว่า คือ ธุรกรรมที่มี เหตุอันควรเชื่อได้ว่ากระทำขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยง มิให้ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติ นี้ หรือธุรกรรมที่เกี่ยวข้องหรืออาจเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดมูลฐาน หรือการสนับสนุน ทางการเงินแก่การก่อการร้าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็น การทำธุรกรรมเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้ง และให้หมายความรวมถึงการพยายามกระทำ ธุรกรรมดังกล่าวด้วย แต่ก็เป็นกำหนัด

นิยามความหมายในลักษณะกว้าง ไม่ระบุลักษณะธุรกรรมที่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอย่างเฉพาะเจาะจงและชัดเจน เนื่องจากเป็นเงื่อนไขในการบัญญัติกฎหมายที่จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นในการบังคับใช้ อีกทั้งเนื่องด้วยมีความจำเป็นที่แต่ละสถาบันการเงินต่างมีผลิตภัณฑ์และช่องทางการให้บริการที่เป็นนวัตกรรมใหม่อย่างหลากหลาย มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์อย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีในโลกยุคปัจจุบันเพื่อเพิ่มฐานลูกค้าของตนและด้วยเหตุที่สถาบันการเงินมีความชำนาญในการใช้ดุลยพินิจตรวจสอบว่าธุรกรรมใดเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยมากกว่าสำนักงานปปง. เนื่องจากแต่ละสถาบันการเงินเป็นผู้พิจารณาพฤติกรรมในการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าในผลิตภัณฑ์การเงินที่มีนวัตกรรมเป็นลักษณะเฉพาะตัวในฐานข้อมูลลูกค้าของตน

ทั้งนี้ ในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของแต่ละสถาบันการเงินต่อสำนักงานปปง. จะไม่มีมาตรฐานที่เป็นรูปแบบเดียวกันด้วยเหตุผลของความหลากหลายทางผลิตภัณฑ์การเงินข้างต้นที่ต่างต้องใช้ดุลยพินิจด้วยตนเองว่า ธุรกรรมที่มีลักษณะอย่างไรจึงจะเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเชี่ยวชาญตลอดจนถึงความใส่ใจของพนักงานและนโยบายในการรักษาลูกค้าของสถาบันการเงิน อีกทั้งสถาบันการเงิน กรรมการเจ้าหน้าที่และพนักงานสถาบันการเงินมักมีความไม่มั่นใจในการได้รับความคุ้มครองทางกฎหมาย ในกรณีที่หากเปิดเผยข้อมูลลูกค้าในการรายงานความสงสัยต่อสำนักงานปปง. โดยสุจริต แม้ว่าจะไม่รู้แน่ชัดว่า การกระทำแห่งอาชญากรรมที่เป็นความผิดมูลฐานนั้นเป็น

อย่างไร ได้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ อีกทั้ง การตรวจสอบเพื่อสืบทราบถึงธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยทำให้สถาบันการเงินต้องเสียค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนในการตรวจสอบ ในขณะที่สถาบันการเงินเป็นองค์กรที่มุ่งแสวงหาผลกำไรและต้องรักษาฐานลูกค้า จึงเห็นได้ว่าการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยผ่านกลไกการรายงานของสถาบันการเงินต่อสำนักงานปปง. ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร เป็นการที่รัฐใช้นโยบายเชิงรับทางด้านการบังคับใช้กฎหมายโดยพึ่งพาและมอบความไว้วางใจให้สถาบันการเงินใช้ดุลยพินิจในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้ทราบ จึงเกิดช่องโหว่ในกลไกการตรวจสอบและเปิดโอกาสให้ผู้กระทำความผิดใช้วิธีการฟอกเงินผ่านการเปิดบัญชีธนาคารและทำธุรกรรมที่มีมูลค่าไม่เกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวงข้างต้น โดยไม่ถูกตรวจพบดำเนินคดีในความผิดฐานฟอกเงิน เป็นการที่สำนักงานปปง. ซึ่งเป็นเสมือนผู้รับทราบปัญหาปลายทางไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากจะเริ่มทำการสืบสวนสอบสวนในความผิดฐานฟอกเงินภายหลังจากที่มีความเสียหายเกิดขึ้นมากถึงระดับหนึ่งแล้วและมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวโทษในความผิดคดีอาชญากรรมหรือความผิดมูลฐานอื่นต่อพนักงานสอบสวน และจึงมีการสืบสวนสอบสวนต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งกว่าจะปรากฏพบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในความผิดฐานฟอกเงินและไม่ได้เป็นผู้ตรวจสอบธุรกรรมที่ผ่านสถาบันการเงินด้วยตัวเองตั้งแต่ต้นตามเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว อีกทั้งไม่ได้รับรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยจากสถาบันการเงินได้อย่างทันท่วงที และไม่ได้รับปริมาณข้อมูล

ในส่วนนี้เท่าที่ควรจะเป็น จึงไม่สามารถที่จะตรวจพบและหยุดยั้งความเสียหายที่เกิดจากการฟอกเงินที่ลุกลามแผ่ขยายกว้างอย่างรวดเร็วเหมือนไฟลามทุ่งได้อย่างทันทั่วทั้งที่มีเงินซั๊กฟอกเล็ดลอดจากการตรวจพบได้เป็นจำนวนมาก ทำให้รัฐต้องใช้งบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามอาชญากรรมเหล่านี้เป็นจำนวนมาก จนบั่นทอนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการพัฒนาและรักษาความมั่นคงของประเทศไทยในด้านอื่น ๆ

■ แนวคิด ทฤษฎีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory)

Cohen และ Felson (1979) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ (1) ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย (offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (desire) จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด (2) เหยื่อ (victim) หรือเป้าหมาย (target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมุ่งหมายกระทำต่อหรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ และ (3) โอกาส (opportunity) หมายถึง ช่วงเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการป้องกัน

ไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไปก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น

2. ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (crime control model)

Packer (1968) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เป็นรูปแบบที่เน้นการส่งเสริมประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยมุ่งควบคุมระดับและปราบปรามอาชญากรรมเป็นหลัก ขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมนั้นต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แม้การกระทำของเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นจะกระทบกระเทือนต่อสิทธิของประชาชนก็ตาม แต่เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมแล้วยอมทำได้เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ

3. ทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (due process model)

Packer (1968) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้เป็นรูปแบบที่ยึดหลักกฎหมายเป็นสำคัญ และเป็นรูปแบบที่ยึดการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นไปตามหลักนิติธรรม (rule of law) ที่ถือค่านิยมในเรื่องกระบวนการยุติธรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการต้องชอบด้วยกฎหมายและต่อต้านการใช้อำนาจรัฐโดยมิชอบ ซึ่งมักจะเกิดจากการที่รัฐมุ่งที่จะควบคุมอาชญากรรมโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชน เป็นเหตุให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกกระทบกระเทือนจากการปราบปรามอาชญากรรมของรัฐอย่างมาก ดังนั้น รัฐที่ยึดถือทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมายจึงต้องมีกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เน้นหนัก

ไปในทางที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้บริสุทธิ์ มิให้ถูกล่วงละเมิดโดยไม่เป็นธรรมจากเจ้าพนักงานของรัฐ เช่น สิทธิของผู้เสียหาย สิทธิของผู้ถูกกล่าวหา สิทธิของจำเลย การค้น การจับจะต้องมีหมายซึ่งออกโดยศาล เป็นต้น

4. ระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่ผ่านสถาบันการเงินของสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่นับได้ว่าเป็นผู้ผลักดันให้ประเทศต่างๆ ในโลกออกกฎหมายหรือให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการฟอกเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้น เพื่อต่อสู้กับปัญหาดังกล่าว สหรัฐอเมริกาได้ตราบัญญัติการควบคุมการฟอกเงิน ค.ศ. 1986 (The Money Laundering Control Act 1986) บัญญัติให้การฟอกเงินเป็นอาชญากรรม และเป็นส่วนหนึ่งของบัญญัติต่อต้านการใช้ยาเสพติด ค.ศ. 1986 (The Anti-Drug Abuse Act 1986) ที่กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา และให้สามารถยึดหรืออายัดได้ และมีการระบุถึงการเป็นธุระในการโอนเงินซึ่งเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดด้วยกฎหมาย โดยมีมาตรการในการรับทรัพย์สินทั้งทางอาญาและทางแพ่ง และกฎหมายดังกล่าวได้ใช้รวมไปถึงการฟอกเงินที่ได้จากการกระทำความผิดด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ด้วย เช่น การประกอบอาชญากรรมที่เป็นความผิดอย่างร้ายแรงตามกฎหมายของมลรัฐ หรือการเลี่ยงภาษี เป็นต้น

ส่วนกฎหมายซึ่งบังคับในเรื่องเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมเงินสดและการจัดเก็บข้อมูลในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ รัฐบัญญัติความลับ

ทางธนาคาร (Bank Secrecy Act) ซึ่งมีวัตถุประสงค์สำคัญในการให้ธนาคารรายงานการทำธุรกรรมต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุตามที่กฎหมายกำหนดโดยการรายงานดังกล่าวจะต้องกระทำทั้งการทำธุรกรรมในสหรัฐอเมริกาและในการทำธุรกรรมในต่างประเทศ ตามรัฐบัญญัติการรายงานการเงินและธุรกรรมระหว่างประเทศ (Currency and Foreign Transaction Reporting Act) จะกำหนดให้เอกชน ธนาคาร และสถาบันการเงินอื่นๆ ต้องรายงานการทำธุรกรรมทางการเงิน ทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อรัฐบาลกลาง ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามหรือไม่รายงาน รัฐจะถือว่าองค์กรมีพฤติกรรมที่น่าสงสัย โดยหน้าที่ของสถาบันการเงินตามรัฐบัญญัติความลับทางธนาคาร มี 4 ข้อ คือ (1) ต้องให้สถาบันการเงินมีการรู้จักตัวตนของลูกค้า (know your customer) หรือมีการแสดงตนของลูกค้า (Identification of customer) (2) มีหน้าที่ในการบันทึก การจัดเก็บรักษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน (3) ให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินที่ต้องรับผิดชอบในการส่งเสริมการปฏิบัติตาม Bank Secrecy Act และ (4) ให้มีระบบการควบคุมภายในสถาบันการเงินเพื่อปฏิบัติตามกรอบและแนวทางของราชการ

รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาให้อำนาจรัฐบาลกลางและรัฐบาลของมลรัฐจัดเก็บภาษีเพื่อใช้จ่ายบริหารประเทศ โดยแบ่งการจัดเก็บเป็นสองระดับคือ ระดับรัฐบาลกลางและระดับมลรัฐ อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญสหรัฐได้บัญญัติจำกัดสิทธิในการจัดเก็บภาษีบางประเภทของมลรัฐให้เป็นของรัฐบาลกลาง ซึ่งได้แก่ภาษีเงินได้ ส่วนระดับมลรัฐจะเป็นการเก็บภาษี

บริโศคและภาษีทรัพย์สิน ซึ่งในส่วนของภาษีรัฐบาลกลาง มีสำนักงานสรรพากรแห่งสหรัฐอเมริกา (Internal Revenue Service: IRS) ภายใต้กระทรวงการคลัง ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีและทำการสืบสวนในอาชญากรรมการฟาดินประมวรัชฎาการ และอาชญากรรมทางการเงินอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเจ้าหน้าที่พิเศษดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่สอบสวนด้านการเงิน และ (2) เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายโดยการสืบสวนการฟอกเงิน หรือความเป็นส่วนตัวทางธนาคาร ถือเป็นการสืบสวนที่มีความสำคัญลำดับต้น ๆ ของ IRS ด้วย โดย IRS ได้รับมอบอำนาจอย่างเต็มที่ในการทำงานอย่างเป็นอิสระ มีอำนาจออกคำสั่งยึดทรัพย์ที่ไม่มีหลักฐานพิสูจน์ที่มาอย่างถูกกฎหมายและได้จ่ายภาษีมาแล้ว โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล โดยใช้หลักการที่ว่า หากพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แสดงว่าได้มาอย่างผิดกฎหมาย

อย่างไรก็ดี ในสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินที่สำคัญ ได้แก่ The Financial Crimes Enforcement Network หรือ FinCEN ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งภายใต้กระทรวงการคลังสหรัฐอเมริกา ได้ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1990 เพื่อเป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อส่งเสริมการตรวจสอบ การสืบสวน และดำเนินคดีกับการฟอกเงินและคดีอาชญากรรมทางการเงินอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการออกกฎเกณฑ์และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายในการต่อต้านการฟอกเงิน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมบางประเภทและให้

จัดเก็บรักษาข้อมูลเพื่อเป็นร่องรอยทางการเงินที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้การสืบสวนดำเนินคดีได้ ซึ่ง FinCEN จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเงินดังกล่าวแก่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ด้วย (วรเศรษฐ์ สุรพนานนท์ชัย, 2558; U.S. Department of the Treasury, 2019)

5. บทบัญญัติเรื่อง “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ”

ตามมาตรา 3 ลัทธิตรส แห่งประมวลรัชฎาการ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัชฎาการ (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 ว่าด้วยเรื่อง “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” วางหลักไว้ว่า

“ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีหน้าที่รายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะในปีที่ล่วงมาเฉพาะที่อยู่ในความครอบครองต่อกรมสรรพากรภายในเดือนมีนาคมของทุกปี

(1) สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(2) สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

(3) ผู้ให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน

ธุรกรรมลักษณะเฉพาะตามวรรคหนึ่งหมายความว่า ธุรกรรมที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดในปีที่ล่วงมา ดังต่อไปนี้

(1) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สามพันครั้งขึ้นไป

(2) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยครั้งและมียอดรวมของธุรกรรมฝากหรือรับโอนเงินรวมกันตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป”

■ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ด้วยสถานการณ์ปัญหาการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดในปัจจุบันยังพบว่า มีเงินซั๊กฟอกที่ได้จากการค้ายาเสพติดที่สามารถเล็ดลอดจากการตรวจพบของสถาบันการเงินที่ปฏิบัติตามกลไกการตรวจสอบตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้มากกว่าที่ควรจะเป็น โดยเล็ดลอดจากกลไกกฎหมายที่กำหนดให้สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่มีมูลค่าตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (รายละเอียดตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินสดและมูลค่าทรัพย์สินในการทำธุรกรรมที่สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2559) และเล็ดลอดจากกลไกกฎหมายที่มอบหมายภาระหน้าที่ให้สถาบันการเงินใช้ดุลยพินิจของตนเองในการพิจารณาว่าธุรกรรมใดในฐานะข้อมูลลูกค้าของตนเป็นการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด หรือจากการกระทำความผิดมูลฐานอื่น อันที่จะระบุว่าเป็น “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ที่จะรายงานต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงานปปง.) รายละเอียดตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุของปัญหาการฟอกเงินในคดียาเสพติดของประเทศไทยเปรียบเทียบกับกลไกการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า กลไกในการตรวจสอบการฟอกเงินตามแนวทางของประเทศสหรัฐอเมริกามีทั้งการสร้างกลไกการตรวจสอบด้วยกฎหมายและด้วยการกำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีอำนาจหน้าที่ในการ

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดี เห็นได้จากการที่ประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีรัฐบัญญัติการควบคุมการฟอกเงิน ค.ศ. 1986 (The Money Laundering Control Act 1986) รัฐบัญญัติต่อต้านการเข้ายาเสพติด ค.ศ. 1986 (The Anti-Drug Abuse Act 1986) รัฐบัญญัติความลับทางธนาคาร (Bank Secrecy Act) รัฐบัญญัติการรายงานการเงินและธุรกรรมระหว่างประเทศ (Currency and Foreign Transaction Reporting Act) โดยลักษณะและวัตถุประสงค์ของกฎหมายเหล่านี้ที่บัญญัติขึ้นเพื่อสนับสนุนกลไกการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามรายละเอียดที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น และประเทศสหรัฐอเมริกา มีสำนักงานสรรพากร (Internal Revenue Service หรือ IRS) ที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีและทำการสืบสวนในอาชญากรรมการฟอกเงินประมวลรัษฎากร และอาชญากรรมทางการเงินอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งยังมีหน้าที่รวมถึงการสืบสวนการฟอกเงิน หรือความเป็นส่วนตัวทางธนาคารอีกด้วย โดย IRS ได้รับมอบอำนาจอย่างเต็มที่ในการทำงานอย่างเป็นอิสระ มีอำนาจออกคำสั่งยึดทรัพย์ที่ไม่มีหลักฐานพิสูจน์ที่มาอย่างถูกกฎหมายและได้จ่ายภาษีมาแล้วโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล โดยใช้หลักการที่ว่า หากพิสูจน์ไม่ได้ว่าได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แสดงว่าได้มาอย่างผิดกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากบทบาทหน้าที่ของสำนักงานสรรพากรของประเทศไทยที่ไม่มีหน้าที่สืบสวนการฟอกเงิน โดยมีหน้าที่ในด้านการจัดเก็บภาษีเงินได้เพียงด้านเดียวเท่านั้น

อีกทั้ง ประเทศสหรัฐอเมริกายังมีหน่วยงานที่มีชื่อว่า The Financial Crimes Enforcement Network หรือ FinCEN ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลาง

เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อส่งเสริมการตรวจสอบ การสืบสวน และดำเนินคดีกับการฟอกเงินและคดีอาชญากรรมทางการเงินอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการออกกฎหมายและควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามนโยบายในการต่อต้านการฟอกเงิน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมบางประเภทและให้จัดเก็บรักษาข้อมูลเพื่อเป็นร่องรอยทางการเงินที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถใช้ในการสืบสวนดำเนินคดีได้ ซึ่ง FinCEN สามารถตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่ IRS ได้รับรายงานจากสถาบันการเงินตามประมวลรัษฎากร และอาชญากรรมทางการเงินอื่นที่เกี่ยวข้องได้อีกด้วย จะเห็นได้ว่า FinCEN มีบทบาทเหมือนสำนักงาน ปปง. ของประเทศไทย แต่ FinCEN มีขอบเขตอำนาจในการสืบสวนการฟอกเงินที่มากกว่าโดยสามารถตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่ IRS ได้รับรายงานจากสถาบันการเงินได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากกลไกของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยที่ไม่มีการกำหนดให้สำนักงาน ปปง. มีอำนาจในการตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่สำนักงานสรรพากรของประเทศไทยได้รับรายงานจากสถาบันการเงินจึงทำให้กลไกการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จะเห็นได้ว่าประเทศสหรัฐอเมริกา มีการสนับสนุนกลไกการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยการมีกฎหมายที่รองรับการสนับสนุนกลไกเหล่านี้ และกำหนดให้มีหน่วยงาน

ที่มีอำนาจหน้าที่สืบสวนการฟอกเงินที่สามารถตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่ IRS ได้รับรายงานจากสถาบันการเงินได้โดยชอบด้วยกฎหมาย อันมีลักษณะเป็นนโยบายที่มุ่งควบคุม ระงับและปราบปรามอาชญากรรมตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (crime control model) ส่วนประเทศไทยใช้กลไกการตรวจสอบการฟอกเงินที่มอบหมายหน้าที่ในการตรวจสอบบางส่วนให้สถาบันการเงินเป็นผู้พิจารณาเองว่าธุรกรรมใดของลูกค้านั้นเป็น “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” แล้วจึงรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยนี้ต่อสำนักงาน ปปง. ซึ่งเป็นการใช้นโยบายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในลักษณะค่อนข้างที่ยึดหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย (due process model) ซึ่งการที่ประเทศใดจะเน้นใช้รูปแบบการบังคับใช้กฎหมายตามทฤษฎีใดนั้น ขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมในประเทศนั้น ๆ แต่ก็มีควมจำเป็นที่จะต้องรู้แนวทางของประเทศอื่นไว้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในการพัฒนากฎหมายให้สามารถก้าวทันสภาพปัญหาของสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์

บทความนี้จึงเสนอความเห็นว่าการที่ประเทศไทยควรมีนโยบายการบังคับใช้กฎหมายตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอีกระดับหนึ่งด้วยเหตุผลความจำเป็นจากผลกระทบของปัญหาการฟอกเงินในคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวางและรุนแรงทั่วทุกภูมิภาคทั้งประเทศดังที่กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้น ด้วยการลดช่องโหว่ในกลไกการตรวจสอบเพื่อให้ธุรกรรมที่เป็นการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดเล็ดลอดผ่านสถาบัน

การเงินได้น้อยลงเท่าที่ควรจะเป็นในระดับหนึ่ง โดยกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะธุรกรรมทางการเงินที่มีความจำเพาะใกล้เคียงกับแบบแผนประทุษกรรมของผู้ฟอกเงินที่เป็นผู้ค้ายาเสพติดในทุกระดับที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริง ให้เป็นบทบัญญัติหรือข้อกำหนดที่เป็นบทเฉพาะในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีลักษณะน่าสงสัยว่าเป็นการฟอกเงินในคดียาเสพติดในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งจะต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์กำหนดหลักเกณฑ์ต่อไป โดยอาจศึกษาเจาะลึกไปถึงรายละเอียดพฤติกรรมการกระทำความผิด ระดับรายได้ ความถี่จำนวนครั้งและจำนวนเงินในการทำธุรกรรมในแต่ละช่วงเวลาทำการฟอกเงินของผู้ค้ายาเสพติดในแต่ละระดับทั้งรายย่อย รายกลาง รายใหญ่ รายนำเข้าหรือส่งออก เป็นต้น อันจะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในคดียาเสพติด จากการที่มีกลไกการตรวจสอบการฟอกเงินในคดียาเสพติดที่ตรวจสอบได้รัดกุมขึ้น สามารถตรวจพบและยึดอายัดเงินหรือทรัพย์สินที่ซักฟอกจากการค้ายาเสพติดได้มากขึ้น และทำให้ผู้ค้ายาเสพติดได้รับเงินและทรัพย์สินที่ซักฟอกจากการค้ายาเสพติดน้อยลง ช้าลงและยากขึ้น ทั้งยังต้องลงทุนกับการหลบเลี่ยงการตรวจสอบการฟอกเงินที่มากยิ่งขึ้น อันเป็นการลดความสามารถของผู้ค้ายาเสพติดที่จะนำเงินไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนซื้อขายเสพติดมาขายหรือจ้างวานคนลักลอบลำเลียงยาเสพติดอีกด้วย เป็นทั้งการลดแรงจูงใจและลดโอกาสในการกระทำความผิดของผู้ค้ายาเสพติดที่จะกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

และคดียาเสพติดซึ่งเป็นการลดสาเหตุปัจจัยการเกิดอาชญากรรมดังกล่าวลงทั้ง 2 ด้าน ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (crime triangle theory) และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงระบบทั้งภาพรวมจะพบว่า เมื่อผู้ค้ายาเสพติดระดับใหญ่ขาดแรงจูงใจในการค้ายาเสพติดจากการที่มีโอกาสถูกตรวจพบการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด และถูกดำเนินคดีทั้งในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและความผิดฐานฟอกเงินมากขึ้น จากกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นตามข้อเสนอแนวคิดของบทความนี้จะทำให้ผู้ค้ายาเสพติดในระดับกลาง ระดับย่อย ไปจนถึงระดับชุมชน ลดลงเป็นทวีคูณ ส่งผลกระทบต่อเนื่องทำให้ผู้เสพสามารถซื้อขายเสพติดมาเสพได้น้อยลง จำนวนผู้เสพยาเสพติดย่อมลดลงเป็นทวีคูณตามไปด้วย ทำให้ผู้ถูกดำเนินคดียาเสพติดทั้งผู้เสพและผู้ค้ายาเสพติดในระดับต่าง ๆ ทั้งระบบลดลง จึงเป็นการแก้ปัญหาภาวะผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งเดิมมีจำนวนผู้ต้องขังคดียาเสพติดร้อยละ 79.35 ของผู้ต้องขังทั้งหมด (จากข้อมูลเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2563) ทำให้มีจำนวนผู้ต้องคดียาเสพติดในเรือนจำลดลงตามไปด้วยอย่างมีนัยสำคัญ

อีกทั้งเมื่อวิเคราะห์บทบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมลักษณะเฉพาะ แห่งประมวลรัษฎากร ที่วางหลักให้ “ธุรกรรมที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดในปีที่ล่วงมา ดังต่อไปนี้ (1) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีร่วมกันตั้งแต่สามพันครั้งขึ้นไป (2) ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีร่วมกันตั้งแต่สี่ร้อยครั้งและมียอดรวมของธุรกรรมฝากหรือรับโอนเงินร่วมกันตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป” นั้น จะพบว่าเป็นมาตรการการตรวจสอบธุรกรรมที่รัดกุม

และใกล้เคียงพฤติกรรมทางการเงินของผู้ค้ายาเสพติดมากกว่าหลักเกณฑ์มูลค่าธุรกรรมตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ให้สถาบันการเงินต้องรายงานต่อสำนักงาน ปปง. และมากกว่ามาตรการการตรวจสอบ “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ที่เป็นการใช้ดุลยพินิจของแต่ละสถาบันการเงินในการตรวจสอบและรายงานต่อสำนักงาน ปปง. ตามรายละเอียดที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งหากมีการนำ “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” ไปใช้ในกลไกการตรวจสอบการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ย่อมประเมินได้ว่าจะสามารถตรวจพบการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดได้เพิ่มขึ้นและสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่ด้วยบทบัญญัติว่าด้วย “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” นี้มีเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ไม่ใช่เพื่อใช้เป็นมาตรการทางอาญาในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และแม้จะเป็นมาตรการที่ให้อำนาจฝ่ายรัฐโดยกรมสรรพากรสามารถกระทำการเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลธุรกรรมเพียงฝ่ายเดียว ไม่ต้องอาศัยความยินยอมสมัครใจของประชาชน ไม่ใช่บทบัญญัติที่มอบหน้าที่ให้ประชาชนต้องสำแดง (declare) ข้อมูลธุรกรรมที่มีเป็น “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” ต่อรัฐแต่อย่างใด ซึ่งต่างกับบทบัญญัติว่าด้วยการให้ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแสดงรายการเสียภาษีที่ต้องอาศัยความยินยอมสมัครใจของประชาชนประกอบด้วย ดังนั้น กลไกการตรวจสอบ “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” จึงเป็นกลไกที่ไม่มีขั้นตอนที่จะให้

ประชาชนต้องให้ความยินยอมในการตรวจสอบแต่อย่างใด และเป็นกลไกการตรวจสอบที่ผู้ไม่ต้องการเสียภาษีไม่สามารถเสี่ยงการถูกตรวจสอบธุรกรรมได้อยู่แล้วในหลักการ อีกทั้งหากดูกลไกการตรวจสอบการฟอกเงินของประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ IRS สามารถกระทำการเข้าถึงและตรวจสอบข้อมูลธุรกรรมเพียงฝ่ายเดียว และสามารถนำผลการตรวจสอบนั้นไปใช้ในการดำเนินคดีฟอกเงินได้ด้วยตนเองโดยไม่ปรากฏข้อมูลว่ามีผลกระทบต่อสิทธิในการร่วมมือในการเสียภาษีของประชาชนของประเทศสหรัฐอเมริกาแต่อย่างใด แต่ด้วยกฎหมายประเทศไทยไม่ได้ให้อำนาจกรมสรรพากรเป็นผู้ดำเนินคดีฟอกเงินได้เหมือนกับ IRS และเพื่อไม่ให้เกิดความหวาดระแวงจนทำให้พฤติกรรมของประชาชนของประเทศไทยในการให้ความร่วมมือในการเสียภาษีต่อรัฐเปลี่ยนแปลงไปจนประชาชนไม่ยอมให้ข้อเท็จจริงที่แท้จริงเกี่ยวกับเงินได้เพราะกลัวข้อมูลนี้จะถูกนำไปใช้เป็นผลร้ายกับตนเองไม่ว่าด้วยในทางใด และอาจจะทำให้การจัดเก็บภาษีเงินได้ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของกรมสรรพากรไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือได้รับความเสียหาย หากมีการนำกลไกการตรวจสอบ “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” ไปใช้ในการตรวจสอบการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดหรือจากการกระทำความผิดมูลฐานอื่น คณะผู้จัดทำบทความนี้จึงขอเสนอแนวคิดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ร่างบทบัญญัติหรือข้อกำหนดถึงหลักเกณฑ์ลักษณะธุรกรรมทางการเงินที่ได้จากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผ่านสถาบันการเงินให้เป็นบทเฉพาะในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิผล

และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด โดยให้ ศึกษาเปรียบเทียบบทบัญญัติเรื่อง “ธุรกรรม ลักษณะเฉพาะ” แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบ การศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวจนสามารถผลักดัน ให้มีการบัญญัติบทเฉพาะนี้ได้ต่อไป และบท เฉพาะนี้จะกำหนดหน้าที่ให้สถาบันการเงิน ส่งข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะตามที่ กำหนดในบทเฉพาะต่อสำนักงาน ปปง. เพื่อที่จะ เพิ่มโอกาสให้สำนักงาน ปปง. ได้รับข้อมูล ธุรกรรมที่ผ่านการคัดกรองดังกล่าวมาวิเคราะห์ และมีโอกาสที่จะตรวจพบธุรกรรมที่เป็นการ ฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดมากขึ้น และ ทางสถาบันการเงินที่เป็นผู้ส่งข้อมูลธุรกรรม ที่มีลักษณะตามบทเฉพาะดังกล่าวให้สำนักงาน ปปง. เอง ก็ยังคงสามารถที่จะนำข้อมูลที่มีความ เป็นไปได้มากขึ้นที่จะพบธุรกรรมที่เป็นการ ฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดในส่วนนี้นั้น มาวิเคราะห์เองต่อไปได้ว่าเป็น “ธุรกรรมที่มีเหตุ อันควรสงสัย” หรือไม่ เพื่อที่จะรายงานให้ สำนักงาน ปปง. ทราบ ตามกลไกเดิมได้อีกด้วย

■ บรรณานุกรม

กรมราชทัณฑ์. (2563). รายงานสถิติผู้ต้อง ราชทัณฑ์คดี พ.ร.บ.ยาเสพติดทั่วประเทศ ข้อมูลสำรวจ ณ วันที่ 1 มกราคม 2563. ค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2563, จาก http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2020-01-01&report=drug

วรเศรษฐ์ สุรพนานนท์ชัย. (2558). *มาตรการ ในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกที่ป่า ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน*. วิทยานิพนธ์ ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด (2561). *รายงานประจำปี 2561 ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ*. ค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2563, จาก https://www.oncb.go.th/SitePages/narcotics_effect.aspx

หนังสือต่างประเทศ

Cohen, L., & Felson, M. (1979). Social change and crime Rrte trends: A routine activity approach. *American Sociological Review*, 44(4), 588-608.

Packer, H. L. (1969). THE LIMITS OF THE CRIMINAL SANCTION. *University of Pennsylvania Law Review*, 117(4), 640-644.

U.S. Department of the Treasury. (2019). Financial crimes enforcement network. Retrieved November 27, 2019. from <https://www.treasury.gov/about/history/Pages/fincen.aspx>

